

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ЛЮДИНОВИМІРНОСТІ АВІАЦІЙНОГО СЕРВІСУ

Розглянуто проблему фундаменталізації освіти у вищих технічних закладах та її вплив на формування людиновимірності авіаційного сервісу.

Проблема людиновимірності різноманітних галузей людського існування, авіації в тому числі, стала більш актуальною на початку ХХІ століття, в зв'язку з переважання людської свідомості потужним потоком інформації різного плану і гатунку, що викликає багато питань до сучасної освіти і вимагає невідкладного їх вирішення. Неспроможність деяких людей обирати серед величезного об'єму наданої в електронних мережах інформації, приводить, як показав досвід, до психічних розладів і нервових зривів.

Найнебезпечніша з криз – освітня і вона вже заявила про себе на світовому рівні. Виняткова її небезпека полягає в тому, що вона стає причиною всіх інших загальнолюдських криз на фоні інформаційного суспільства ХХІ століття, в якому на передній план виходить ринок послуг і головною цінністю стає інформація. Безумовно вносяться корективи в освітній простір людини. Водночас виникає спокуса економічного сектору держави виправдати через освіту потребу виховання такої людини, яка б погодилася з усіма віртуальними, «потрібними і необхідними» проектами на її благо. Так, трансформуючись під впливом глобалізаційних та інформаційних технологій, система освіти набуває нових контурів, щоправда, далеко не однозначних як у контексті сьогодення, так і в більш віддаленій перспективі для України.

У контексті означеної проблематики спробуємо визначити проблеми сучасної освіти у формуванні людиновимірності авіаційного сервісу. А також розглянемо, які вимоги ставити до освіти людини у ХХІ столітті, щоб вона не втратила свого магістрального призначення – бути відповідальною особистістю. Для цього проаналізуємо основну освітню проблему фундаменталізації освіти і стан авіаційних послуг на теренах сучасного українського суспільства.

За останні десять років, провідними вченими світу, все чіткіше прописуються тенденції визначення основних рис постіндустріального розвитку світової співдружності і нового технологічного способу виробництва. На передній план такого переліку виходить гуманізація техніки, що проявляється як у структурі, так і в характері її використання. Також підкреслюється тенденція підвищення наукоємкості виробництва, пріоритетність високотехнологічних, що використовують досягнення фундаментальної науки, технічних систем. До цього додається мініятуріалізація техніки та деконцентрація виробництва, що запрограмовано на швидку реакцію в зв'язку з швидкоплинними змінами технологій і попиту на продукцію. Одною з магістральних рис також є і екологізація виробництва з жорсткими екологічними стандартами, використання безвідходних або

маловідходних технологій, комплексне використання природної сировина і її заміна на синтетичну. Важливою рисою також є й одночасна локалізація та інтернаціоналізація виробництва на основі локальних технологічних систем, обміну готовою продукцією, підсилення інтегративних зв'язків між регіонами і країнами, зорієнтованих на задоволення попиту, що в свою чергу, збільшує рушійність населення і можливість працювати спеціалістам в різних регіонах країни.

Все це формує нові вимоги до системи сучасної освіти, коли велика увага приділяється підсиленню її гуманітарної і фундаментальної складовим. Таким чином, підвищується увага до процесів фундаменталізації та гуманізації вищої освіти, зростає необхідність інтеграції фундаментального і гуманітарного спеціального знання, яке б змогло забезпечити всебічне бачення фахівцем своєї професійної діяльності у контексті тих змін, які передбачаються ближчим часом у соціумі та технологіях.

На сьогодні, такі наукові галузі як: мікроелектроніка, інформатика і біотехнології – стали ядром постіндустріального технологічного способу виробництва. Між тим, усі досягнення в цих галузях науки повинні базуватися на новому типі мислення сучасної людини, що зорієнтоване на загальнолюдські цінності. Оскільки в усі часи існування людства, пріоритетним у його розвитку був не стільки матеріальний аспект, скільки духовний. Матеріальне виробництво, розподіл і споживання матеріальних благ передбачалося проводити дотримуючись моральних норм і загальнолюдських цінностей, ігнорування якими призводило і призводить до негараздів різного рівня – терористичних актів, війни, голодоморів, епідемій тощо. На сьогодні ці негаразди проявляють себе і в знищенні навколишнього середовища, екологічний катастрофі. Відчуваючи себе безмежно всемогутнім, людство вмикає «механізм самознищення». Отже, тільки за умов орієнтації особистості на загальнолюдські цінності, людина може захистити себе від негативних наслідків процесу технологізації, інакше, за І. Кантом, «ідеал заявляється як мета, заради якого усі засоби будуть виправданими» [1, с. 471].

Для виховання повноцінної багатовимірної творчої особистості, у вищому навчальному закладі повинні оптимально співвідноситися фундаментальні, гуманітарні та професійні блоки дисциплін, їх взаємопроникнення на підставі міжпредметних зв'язків, інтегрованих курсів, міждисциплінарних форм контролю, які б забезпечили формування цілісної свідомості на основі системного знання.

Найважливішим завданням вищої школи завжди лишається підготовка висококваліфікованого фахівця, але за умов відсутності фундаменталізації освіти це завдання так і лишатиметься не виконаним в повній мірі.

Аналізуючи реальний стан української освіти, слід зауважити на те, що реформатори освіти в нашій державі, схоже заплуталися самі і заплутали суспільство. Це вилилося в незрозумілому і неадекватному втілення Болонської угоди у всіх навчальних закладах. Сьогодні вже мало хто розуміє, що вони намагалися зробити для свого народу. І на фоні освітньої світової кризи, це є проблемним не тільки для нашої держави.

НТП перетворив фундаментальні науки в безпосередню, постійно діючу й найбільш ефективну рушійну силу виробництва, що відноситься не тільки до найновіших наукоємних технологій, а й до будь-якого сучасного виробництва, в тому числі й авіаційного. Результат фундаментальних наукових досліджень забезпечує високий темп розвитку виробництва, виникнення нових галузей техніки, насичує виробництво засобами вимірювання, контролю та моделювання, які раніше були тільки у спеціальних лабораторіях, а також залучає до виробництва нові галузі наукового знання: квантову механіку, лазерну і плазмову фізику і т.д. Багато фундаментальних теорій починають використовуватися для практичних цілей, трансформуючись у інженерні теорії. Конкурентоспроможність найбільш успішних у світі фірм значною мірою забезпечуються фундаментальними розробками в дослідницьких лабораторіях при фірмах та провідних університетах. Все більше фундаментальних досліджень початково передбачають вихід на конкретно прикладні та комерційні цілі.

Фундаментальна освіта завжди ефективно сприяє формуванню творчого інженерного мислення, ясного усвідомлення місця своєї професії в системі загальнолюдського знання і практики. А якщо вищий навчальний заклад не привчить своїх студентів освоювати досягнення фундаментальних наук і творчо використовувати їх в інженерній діяльності, то він не зможе забезпечити їм конкурентоспроможність на сучасному ринку праці. Отже, починаючи з першого курсу навчання у вищому навчальному закладі повинно культивуватися серед студентів прагнення до освоєння фундаментального знання.

Сучасне природознавство, яке сформувалося за останні 20-30 років, вибудувало і теоретично обґрунтувало, а ще й більшою мірою емпірично довело, модель Всесвіту з потужними передбачувальними характеристиками [2]. Це надало сучасній людині більш чіткого бачення світу та своєї ролі і місця в ньому. «Цивілізація, яку ми називаємо сучасною, техногенного типу – це особливий тип цивілізаційного розвитку. На відміну від традиціоналістського типу, вирішальну роль в ньому відіграє науково-технічний прогрес. Наука забезпечує не лише технологічні прориви, що змінюють соціальне життя. Виборовши право на світоглядний статус, вона пропонує свою картину світу як фундамент світогляду. Ця картина світу втілюється у масову свідомість в процесі навчання і виховання» – підкреслює В.С. Стьопін [3]. Побудована ж за допомогою цієї моделі картина світу, викорінила недоліки попередніх моделювань і продовжує вдосконалюватися. Керуючись космологічним принципом єдності всього живого і мислення, вона створила наукову базу для високої моралі і, в результаті, стала невід'ємною частиною загальнолюдської культури, підсиливши зв'язок між різноманітними галузями науки і культури в межах сучасної цивілізації. Саме це й є підставою для посилення взаємозв'язку між гуманітарною і науковою складовими вищої технічної освіти. На такій основі викладачі вищих навчальних закладів будуть спроможними сформувати у своїх студентів високі особистісні якості, що на сьогодні є вкрай необхідними для плідної професійної діяльності молодого фахівця в сучасних умовах.

Ідея єдності світу, що проявляється у всезагальності зв'язків неживого, живого і духовного – є вихідним теоретичним положенням фундаментальної освіти. Ця ідея також проявляється в єдності культурної, наукової і практичної сфер нашої цивілізації і, як наслідок, в органічному взаємозв'язку природничих, гуманітарних та технічних наук. Саме це повинно бути відображено в навчальних планах, програмах, моделях спеціалістів, підручниках та організації всього навчального процесу в цілому. Відповідно, виникає потреба у формуванні нової моделі освіти в вищому технічному університеті, яка ґрунтується на засадах переосмислення взаємозв'язку фундаментальної і технічної складової, формування багаторівневої інтеграції технічного і гуманітарного знання.

До числа фундаментальних наук входять як природничі науки, так і філософія, математика, інформатика, без яких не можна глибоко переосмислити знання про природу і людину в ній. За допомогою фундаментальних наук людина пізнає природу, тоді як прикладні науки створюють щось нове, базуючись виключно на фундаментальних законах природи.

Оскільки більша частина прикладних наук сформувалася і розвивається на основі використання законів природи, то фундаментальну складову мають практично всі інженерні дисципліни. Те ж саме можна сказати й про гуманітарні науки. Тому в процес фундаменталізації повинні бути залучені всі дисципліни які вивчають студенти впродовж навчання у вищому навчальному закладі.

Висновок

Розвиток освіти є такою потребою, без задоволення якої українське суспільство не має майбутнього. Особливу увагу на сьогодні необхідно приділити фундаменталізації освіти, що передбачає її постійне збагачення досягненнями фундаментальних наук і забезпечить людиновимірний підхід у всіх сферах людського існування та сприятиме вдосконаленню сфери послуг, в тому числі й авіаційних.

Список літератури

1. Кант И. Критика практического разума. /Соч. В 8 т., – Т. 4, – М.: ЧОРО, 1994. – С. 471.
2. Стёпин В. Теоретическое знание. – М.: 2000. – 460 с.
3. Стёпин В. Наука и лженаука /Науковедение. – № 1. – 2000.
<http://vivovoco.rsl.ru/vv/journal/scilog/stepini.htm>